İslâm Dini'nde

Nikâh ve Evlilik

Feriduddin AYDIN
feriduddin@gmail.com

دار العِبَر للطباعة والنشر
Al-Ibar Publishing
İstanbul-1996

İslâm Dini'nde
Nikâh ve Evlilik

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

يَٰٓأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِى خَلَقَكُمْ مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيراً وَنِسَآءً، وَاتَّقُواْ اللَّهَ الَّذِى تَسَآءَلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا. (النساء/1)

Âyet-i kerîme'nin Türkçe açıklaması:

Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riâyetsizlikten de sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir. (Nisa Sûresi, âyet:1)

***

İslâm Dininde, evlenme ve Nikâh konusunda, her Müslim kişinin bilmesi gereken temel bilgiler vardır. Bu bilgiler oldukça özetlenerek aşağıda sunulmuştur. Çünkü ayrıntılarıyla birlikte bunlar bağımsız bir kitap konusudur. Birinci bölümde, Nikâh ve evlilik hakkında genel bilgiler, İkinci bölümde ise Nikâhı düşmeyen *(yani evlilik yapmaları yasak olan)* şahıslar hakkında açıklamalar sunulmuştur.

BÖLÜM-1

AYDINLATICI BİLGİLER

Nikâhın Önemi

Nikâh, İslâmda pek önemli bir sözleşmedir. Her ne kadar sünnet ise de *(bir mezhebe göre)* Nikâh bir ibadet değil, alışveriş gibi bir muameledir *(insan ilişkileri kapsamında bir işlemdir)*. İbadetin tanımı altına giren: *(Namaz, oruç, hac, zekat ve kurban gibi)* fiiller, İslâm fıkhında ayrıca sıralanmış ve açıklanmışlardır.

Nikâhlanmak, yani evlenmek, insan için doğal bir ihtiyaçtır ve hayati öneme sahiptir. Tıpkı konuşmak, yemek-içmek, giyinmek ve benzeri ihtiyaçlar gibidir. İnsan sosyal bir varlıktır; yaratılışı gereği yalnız başına yaşayamaz. Zâten ***«insan»*** kelimesi de ünsiyet kuran, başkalarıyla beraber yaşayan demektir. Her insanın ana-babaya, aile kurumuna, sevgiye, ilgiye, konuşmaya, alış-veriş yapmaya, hatta kimi zaman diğer insanlarla mücâdele etmeye ihtiyacı vardır. Kişi, bazı insanların yardımına muhtaç olduğu gibi, hayatını ve duygularını başkalarıyla paylaşmaya, hatta *(içsel bir huzur yaşayabilmesi için)* başkalarına yardım etme bile ihtiyacı vardır. Bunun ilk örneğini ailede buluyoruz. Onun için, İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem'den bugüne kadar beşeriyet nikâh olgusunu bilmekte ve yaşamaktadır. Nikâh *(yani evlenmek)*, aynı zamanda peygamberlerin sünnetidir. Dolayısıyla Nikâhsız bir aile ve toplum düşünülemez.

Evlenme olayı mutlaka meşru bir akit *(yani bir sözleşme)* esasına dayanmalıdır. Bugün tanık olduğumuz bazı modern toplumlarda artan evlilik dışı ilişkiler tehlikeli bir sapmadır, bir ahlaksızlıktır. Eğer bu sapma önlenmeyecek olursa bütün insanlığı sararak onu dejenere edebilir; büyük felaketlere ve yıkımlara ortam hazırlayabilir! Bunun örnekleri tarihte yaşanmıştır.

Nikâhın amaçları ve faydaları:

Evlenmenin faydaları çoktur. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

1) Nikâhtan ilk amaç, bir aile yuvasının kurulmasıdır. Bilindiği üzere aile, toplumun temel taşıdır. Aile yapısı sağlam olursa toplumun yapısı da sağlam olur. Aile kurumunu koruyan toplumların birçok yönden daha sağlıklı olduğu, bu toplumlarda yetişen insanın daha kaliteli, sosyal ilişkilerde daha düzeyli oldukları ve özellikle çocukların daha huzurlu ve nitelikli yetiştiği bilinmektedir. Nikâh sayesinde hayatlarını birleştiren eşler birlikte yaşamaya başlarlar ve çok kısa bir zaman içinde birbirine alışırlar. Eşlerde bulunan pek çok farklı özellik böylece kaynaşır. Bu suretle bir dayanışma ve mutluluk ortamı doğar. Umut, azim, hayata bağlılık, yardımlaşma, paylaşım ve yüksek moral gibi kazanımlar başarılı bir aile ortamının sonuçları olarak ortaya çıkar. Ailedeki beraberlik, ne işyeri beraberliğine, ne okul arkadaşlığına, ne de asker arkadaşlığına benzer. İki karşı cins hayatlarını, sevgilerini, maddi varlıklarını, eksik ve mükemmel yönlerini, sahip oldukları güzellikleri, ellerindeki imkânları, duygularını, sırlarını ve isteklerini paylaşırlar. Allah Tealâ bu önemli noktayı Rum Sure'sinin 21'inci Âyet-i kerîmesinde bize şöyle özetlemektedir.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُم مَّوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ. (الروم/21)

Âyet-i kerîme'nin Türkçe açıklaması:

Kaynaşmanız için size kendi (cinsi)nizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet peydâ etmesi de O'nun kudret mucizelerinin kanıtlarındandır. Doğrusu bunda, iyi düşünen bir topluluk için ibretler vardır. (Rum/21)

Şu noktayı asla küçümsememek gerekir ki; nikâh sayesinde meşru bir aile düzeni kuran çiftler, kusursuz bir beraberlik sürdürmeyi başardıkları taktirde toplum yapısının sağlam kalmasına yardım etmiş olurlar.

2) Nikâhın ikinci amacı, neslin devamını sağlamaktır. Bilindiği üzere, hepimiz geçiciyiz ve faniyiz. Allah'tan başka hiç bir şey ebedi değildir. Ancak çok büyük emeklerle ve hatta kanları pahasına biz dünya Müslimlerine -Pasifik kıyılarından Hint yarımadasına kadar- büyük ve zengin bir coğrafyayı miras

bırakan atalarımızın bu değerli emanetini mutlaka emin ellere teslim ederek Allah'ın huzuruna gitmeliyiz. Her yeni bir ailenin kuruluşu, zürriyetimizi, toplumumuzu ve İslâm ümmetini devam ettirmeye yönelik, çok ehemmiyetli bir olaydır. Onun için, neslin önemi oldukça büyüktür. Şu var ki arkamızdan cahil, görgüsüz. bilgisiz ve güçsüz bir nesil değil, tam tersine bilgili, görgülü erdemli ve güçlü bir nesil bırakmalıyız.

Evlenirken mutlak surette bu noktayı çok iyi düşünmeliyiz ve ona göre kendimize çeki düzen vermeliyiz. Günümüzde İslâm ümmetinin içine düştüğü çöküntüyü ve düşman karşısında uğradığı yenilgileri eğer göz önünde bulunduracak olursak kaliteli, güçlü ve nitelikli bir neslin ne kadar büyük önem taşıdığını çok daha iyi kavramış oluruz.

3) Nikâhın amaçlarından biri de organize olma refleksini kazanmaktır. Bunun için, gecikmeden evlenmenin büyük yararı vardır. Yaşadığı ortamın havasında adeta kalıba dökülmüş gibi belli alışkanlıkların tutsağı haline gelmiş, kartlaşmış bir insan, evleneceği kimsenin farklı görşlerine, zevklerine ve hayat tarzlarına artık katlanamaz. Oysa organize olabilmek, başkalarıyla rahatça geçinmeye ve farklı ortamlara uyum gösterebilecek yatkınlığa ve esnekliğe sahip olmayı gerektirir. Unutmamak lazımdır ki aile küçük bir örgüttür. Zamanla üyeleri çoğalır ve büyür. Bu örgüt, İslâm ahlakı ve emirleri doğrultusunda yapılanmalı ve toplumun sosyal aktivitesine katkıda bulunmalıdır. Hayat zaman zaman sıkıntılı dönemeçlere girer. Özellikle, *(Allah cümlemizi ve bütün mü'minleri korusun)* savaş, deprem, yangın ve salgın hastalıklar nedeniyle insanlar bazen birbirlerine daha fazla ihtiyaç duyarlar. Bu gibi durumlarda Ailenin, rolünü başarıyla üstlenebilmesi için daha önce çok iyi organize olmuş bulunması şarttır. Kendi içinde organize olabilmiş, görev dağılımını sürdürmeyi öğrenmiş bir ailenin fertleri -*gerek içeride gerekse dışarıda*- hem başarılı hem de huzurlu olurlar. Çocuklarına hizmet alışkanlığını kazandıramamış ailelerde ise yük daima anne ve babanın omuzlarına yığılır ve onları kısa zamanda yorar, hatta bıktırır ve tüketir. Bu da birtakım huzursuzluklara ve dengesizliklere yol açar. Oysa huzurlu ve başarılı bir aile ortamında paylaşmak, sevmek, saymak ve yardım etmek gibi faziletler egemendir. Nikâhla birlikte insan, çok önemli sorumluluklar alır ve ağır yüklerin altına girmiş olur. Evlenen gençlerin, bunu daha önce göze almaları ve hayata bu bakışla hazırlanmaları gerekir. Ayrıca bütün evliliklerin çok güzel ve huzurlu geçtiği söylenemez. Ancak bunlar aile kurumunun ve nikâhın önemini azaltmaz. Şüphesiz nikâhın faydaları ve insana kazandırdıkları, onun getirdiği yükten ve acılardan kat kat fazladır.

Birlikte yaşamanın, dayanışmanın, kalabalık içinde düzene ayak uydurabilmenin ilk yolu bu kurumdan geçer. Dolayısıyla zamanı gelince gençleri evlendirmemiz gerekir. Bu konudaki hayırlı ve yapıcı alışkanlıkları onlara ancak bu suretle kazandırabiliriz.

4) Nikâhın amaçlarından biri de ahlâkı korumaktır. Insanoğlu ne kadar güçlü bir iradeye sahip olursa olsun, nefsinden fışkıran bir takım arzuları ve doğasından kaynaklanan ihtiyacı dolayısıyla bazı yanlışlıklar yapabilir. Fuhuş olarak nitelediğimiz ahlaksızlıklar, işte bu sebeple yayılmıktadır. Bilindiği üzere gayrı meşrû ilişkiler, birçok sosyal sorunlara, bedensel ve ruhsal hastalıklara yol açar. Hatta bir toplumu yok edebilir. Unutmamalıyız ki bu konuda yaşanmış yaygın sapıklıklar bazı toplumların kökünü ortadan silmiştir. Kur'ân-ı Kerîm bize bunları haber vermektedir. Bu tehlikelerin önü ancak meşru Nikâhla alınabilir.

5) Nikâhın amaçlarından biri de ruh ve beden sağlığını korumaktır. Bu noktayı uzmanlarından dinlemek daha doğru olur.

Nikâhın Kıyılması

Toplumumuzda yaşanan yaygın bilgisizlik, özellikle ***dinî-fıkhî*** konularda karmaşaya yol açmıştır. Bu nedenle Nikâh ve evlilik konularında, karşımıza birçok sorunlar çıkmaktadır. Bunların önemli bir kısmı hakkında Müslimleri aydınlatmak için çok gerekli bazı temel bilgileri şöyle özetleyebiliriz.

1) Aslında Nikâhın kıyılması sırasında bir İslâm hukuku uzmanının nikâh meclisini yönetmesi, gerekli soru ve cevapları alması, nikâhın erkânından veya şartlarından değildir. Gelin ve damat adayının *(gerekli niteliklere sahip)* iki şahit huzurunda birbirlerini ***karı-koca*** olarak kabul etmeleri yeterlidir. Fakat yaygın bilgisizlik dolayısıyla herhangi bir yanlışlığa mahal vermemek için İslâmî Nikâhın bir İslâm hukuku uzmanı tarafından kıyılması önerilir. Çünkü Nikâh sözleşmesi sırasında yaşanabilecek bazı belirsizlikler ya da yanlışlıklar Nikâhı ifsat edebilir.

2) Nikâhın şartları konusunda her Müslim kişi, hiç değilse basit temel bilgileri önceden öğrenmelidir. Örneğin Nikâhın bazı mezheplere göre 5, bazılarına göre 4 rüknü vardır. *(ki bunlar çok önemlidir)*. Bunlar tamamlanmadığı taktirde kıyılan Nikâh doğru

olmaz. *(Bunlar: **Zevc**, **zevce**, **veli**, **şahideyn** ve **sıyga**'dır)*. Bunların da her birinin oldukça önemli ayrıntıları vardır.

3) Nikâhın önemli ayrıntılarından biri de ***Mehirdir***. Nikâhta mehir, çok önemli bir husustur. ***«Mehir»***;

Nikâh akdi sırasında telaffuz edilen ve geline, -*damat tarafından*- ödenmesi gereken bir değerdir. Mehir hakkında, İslâm fıkhında çok önemli ayrıntılar mevcuttur. Elbette ki herkesin bu uzmanlık bilgilerine sahip olması düşünülemez. Ancak evlenen her müslimin, ***«Mehir»*** adı altında eşine borçlandığı miktarı ciddiye alması ve onu, *(muhatabıyla anlaştığı şartlar çerçevesinde)* zimmetinden çıkarması gerekir.

Yozlaşmaya Dikkat:

1) Manevi değerlerimize musallat olan çok zararlı bir mikrop vardır. Bunun adı yozlaşmadır. Yozlaşma; kısaca manevi değerlerin uğradığı aşınma olarak tanımlanabilir. Manevi değerler, elbetteki durdukları yerde ve sebepsiz olarak aşınmazlar. Aksine birileri çıkıp bunları aşındırır. Bu insanlar iki grupturlar; bir grubu bilinçsiz cahil, öbür grubu ise bilinçli düşmandır. Bu sonuncu grup elbette ki daha tehlikelidir. Çünkü her kisveye bürünerek aramıza girebilir ve bilgisizliğimizden veya saflığımızdan ya da gafletimizden yararlanarak amaçlarına ulaşabilirler. Bunların işi gücü -*deyim yerinde ise*- din üretmektir veya İslâm dinini çarpıtmaktır. Bu çarpıtmaların bir kısmı bid'at, bir kısmı ise hurafedir. İslâm'ın içini boşaltarak bid'at ve hurafelerle onu doldurmaya çalışırlar. Nikâh ve evlenme konularında da birçok bid'at ve hurafe uydurulmuştur.

1) Bu bid'atlerden biri; ***«İmam Nikâhı»*** yakıştırmasıdır. 1950'lerde yüksek tirajlı bir yahudi gazetesinin yaptığı propaganda sonucu, ***«İslâmî Nikâh»***, ***«Dini Nikâh»*** veya ***«Şer'î Nikâh»*** yerine bu yabancı isim halkın diline yerleştirildi. Daha sonra zihinlere kazındı. Şimdilerde milyonlarca cahil insan bu yanlış ismi kullanmaktadır. Halbuki bunu uyduran yahudilerin amacı İslâm'da önemli yeri olan Nikâh kavramını basitleştirmek ve aşağılamaktır. Bundan dilimizi sakınmamız, aynı zamanda cahilleri de uyararak bu yanlışı düzeltmeye çalışmamız gerekir.

2) Bu bidatlerden biri de; sözde ***"iki bayram arasında Nikâh kıyılamaz"*** diye uydurulan yalandır. Bunun aslı esası yoktur. Ancak bu kanaat, kritik bir durum hakkında yapılmış açıklamaların yanlış yorumlanmasından da kaynaklanmış

olabilir. Bu kritik durum hakkındaki bilgi ise şöyledir: Bayram ile Cuma aynı güne rastlayabilir. Bilindiği üzere Cuma da bayram sayılır. Dolayısıyla bayram namazı ile Cuma namazı arasında çok kısa bir zaman kesiti vardır. İşte Nikâhı bu süreye sığdırmak doğru değildir.

3) Nikâh sırasında işlenen çeşitli bid'atler daha vardır. Örneğin; bayanların tesettür kurallarına uymaması, çılgınca yapılan müzik ve dans şölenleri, ziyafet sırasında yapılan yeme içme israfı, bazı şımarık ailelerin kafir toplumlara özenerek misafirlere alkollü içki sunmaları, sözde müslim geçinen sosyetenin, mafya babalarının ve görgüsüz bazı zenginlerin etrafa para saçarak tabak kırdırarak sergiledikleri manzaralar, bu bid'atlerin sadece bir kısmıdır.

***

BÖLÜM -2

İSLÂMDA, EVLENMELERİ YASAK OLAN KİMSELER

Müslim Kişi Kimlerle Evlenemez

Bir müslimin kimlerle evlenemeyeceği Kur'ân-ı Kerim'in Nisa Suresi'nin 23 üncü âyet-i kerimesinde özet olarak verilmiştir.

İslâm âlimleri her çağda ve her ülkede bu âyet-i kerimeyi daha genişçe açıklayarak Müslim topluluğu gayri meşru evlilik konularında aydınlatmaya çalışmışlardır. Dolayısıyla Her Müslim bu konuda çok dikkatli olmalıdır. Aksi halde geriye dönüşü olmayan çok büyük günahlar işlenebilir.

İslâm dini evlilik ve Nikâh konusunda pek önemli kurallar koymuştur. Bu kuralların kaynağı Kur’ân-ı Kerîm ve Hz. Peygamberi'in sünnetidir. Yani onun yaşam biçimidir. Kur’ân-ı Kerîm'de, *(Nisa Suresi'nin 22'nci ve 23'üncü âyet-i kerîmelerinde)* evlenme yasağı konmuş kimseler sıralanmıştır. Bu âyet-i kerîmeler, orijinal metinleri ile şöyledir:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا
وَسَاء سَبِيلاً * حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ
وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم
مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَآئِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ

اللاَّتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلاَئِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلاَبِكُمْ وَأَن تَجْمَعُواْ بَيْنَ الأُخْتَيْنِ إَلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللهَ كَانَ غَفُوراً رَّحِيما. (النساء/**22،23**).

Âyet-i kerîmelerin Türkçe açıklaması şöyledir:

Geçmişte *(yani cahiliye devrinde)* olanlar bir yana, babalarınızın evlendiği kadınlarla evlenmeyin; çünkü bu bir hayasızlıktır, iğrenç bir şeydir ve kötü bir yoldur.

Size şunları Nikâhlamak haram kılındı: Anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek ve kız kardeşlerinizin kızları, sizi emziren süt anneleriniz, süt kızkardeşleriniz ve karılarınızın anneleri, ve kendileri ile zifafa girdiğiniz kadınlarınızdan olan ve evlerinizde bulunan üvey kızlarınız. Eğer üvey kızlarınızın anneleri ile zifafa girmemişseniz onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur. Sulbünüzden gelen (öz) oğullarınızın hanımları ile evlenmeniz ve iki kız kardeşi birlikte Nikâhlamanız da haramdır. Ancak cahiliye devrinde geçen geçmiştir. Şüphesiz ki Allah gafur *(çok bağışlayıcı)* ve çok merhamet edicidir. (Nisa/22, 23)

وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلاَ تُنكِحُواْ الْمُشِرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُواْ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُوْلَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللّهُ يَدْعُوَ إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ. (البقرة/**221**).

Âyet-i kerîme'nin Türkçe açıklaması:

Allah'a ortak koşan kadınlarla, iman etmedikçe evlenmeyin! Allah'a ortak koşan bir kadın sizin hoşunuza gitse bile, iman etmiş bir cariye her halde ondan daha hayırlıdır. İnanan kadınları, Allah'a ortak koşan erkeklerle, iman etmedikçe evlendirmeyin. Allah'a ortak koşan erkek size hoş görünse bile bir köle, ondan daha hayırlıdır. Onlar, sizi ateşe davet ederler; Allah ise kendi izniyle cennete ve mağfirete davet ediyor; insanlara, hatırda tutmaları için âyetlerini iyice açıklıyor. (Bakara/221)

Kur'ân-ı Kerîm'deki bu özetler, aslında her aydın mü'mini bilgilendirebilecek açıklıktadır. Ne var ki İslâmi kültürden yoksun birçok insan, sadece bu âyet-i kerîmeler çerçevesinde konuyu çok iyi kavrayamamaktadır. Bu nedenle evlenmeleri yasaklanmış olan kişiler, aşağıda, maddeler halinde ve biraz daha ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Müslim bir şahıs kimlerle evlenemez:

1. Müslim ve Müslime; usûllerinden hiç biri ile evlenemezler. ***«Usûl»***: **Aslın** çoğuludur, bir fıkıh terimidir. Kişiyi doğuran: anne, baba ve her iki taraftan ataları ve nineleridir. Dolayısıyla; Müslim erkek; öz veya üvey annesiyle, babaannesiyle, anneannesile *(ve onları doğurmuş hiç bir kadınla -yukarıya doğru sonsuza dek)* evlenemez.

2. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime *kadın* da öz veya üvey babasıyla, büyükbabasıyla, dedesiyle ve onların yukarıya doğru ecdadından hiç biriyle sonsuza dek evlenemez.

3. Müslim *erkek*; kendi öz *(veya bir şartla üvey)* kızlarıyla ve *(füru'undan hiç biriyle)* onların kızlarıyla ve kız torunlarıyla *(aşağıya doğru ve sonsuza dek)* evlenemez. Bu maddedeki şart, 5 inci maddede -*ayrıntılı olarak*- açıklanmıştır. ***Füru***': **Fer'**in çoğuludur; kişinin soyundan olan *(erkek, dişi)* herkes onun birer fer'idir.

4. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da kendi öz ve üvey oğullarıyla, onların oğulları ve torunlarıyla sonsuza dek evlenemez. *(Bu konuda herhangi bir kayıt ve şart yoktur)*.

5. Müslim erkek; gerdeğe girmiş *(ve cinsel ilişkide bulunmuş)* olduğu karısının başka kocadan kızıyla evlenemez. *(eğer cinsel ilişkide bulunmadan boşanmış ya da kadın ölmüşse)*, onun kızıyla evlenebilir.

6. Müslim erkek; öz, veya anne bir, ya da baba bir, üvey kız kardeşiyle evlenemez. Kız kardeş sanılabilecek aşağıdaki örnek bunun dışındadır.

Hasan ile **Ayşe** evlenirler; **Hasan**'ın daha önce evli bulunduğu *(eski karısı)* **Cemile**'den **Ali** adında bir oğlu vardır. Aynı şekilde **Ayşe**'nin de vaktiyle evli bulunduğu *(eski kocası)* **Naci**'den **Canan** adında bir kızı vardır. Görüldüğü üzere:

a) **Ali**, **Hasan** ile **Cemile**'nin oğludur; **Canan** da **Naci** ile **Ayşe**'nin kızıdır. Her ikisinin de anne ve babaları ayrıdır.

b) Sadece olan şudur: **Ali**'nin babası, daha sonra **Canan**'ın annesi **Ayşe** ile evlenmiştir.

c) **Ali** ile **canan**'ın, her ikisinin de anne ve babaları başka başka insanlar olduklarından bu çiftin evlenmelerinde hiç bir engel yoktur, bunlar asla kardeş sayılamazlar.

7. Müslim erkek; öz ya da üvey halalarıyla evlenemez. Hala, ister babanın öz kız kardeşi olsun, ister anne bir ya da baba bir üvey kız kardeşi olsun, sonuç değişmez.

8. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da öz veya üvey dayılarıyla evlenemez.

9. Müslim erkek; öz ya da üvey teyzeleriyle evlenemez. Teyze, ister annenin öz kız kardeşi olsun, ister anne bir ya da baba bir üvey kız kardeşi olsun onunla evlenemez.

10. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da öz veya üvey amcalarıyla evlenemez.

11. Müslim erkek; öz ya da üvey *(erkek ve kız kardeşlerinden)* hiç birinin kızlarıyla (yani yeğenleriyle) evlenemez.

12. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da öz ya da üvey *(erkek ve kız kardeşlerinden)* hiç birinin oğullarıyla *(yani yeğenleriyle)* evlenemez.

13. Müslim erkek; süt annesiyle evlenemez.

14. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslim kadın da süt babasıyla evlenemez.

15. Müslim erkek; süt kız kardeşleriyle evlenemez.

16. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da süt erkek kardeşleriyle evlenemez.

17. Süt konusunda bu kitapçığa sığmayan önemli ayrıntılar vardır. Bunların bir İslâm hukuku uzmanından öğrenilmesi gerekir!

18. Müslim erkek; kaynanasıyla evlenemez.

19. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da kaynatasıyla evlenemez.

20. Müslim erkek; ölüm ya da boşanma sebebiyle dul kalmış oğlunun karısıyla, *(yani gelini ile)* evlenemez.

21. Bundan şu sonuç doğmaktadır: Müslime kadın da boşanma sebebiyle dul kalmış kızının kocasıyla, yani damadı ile evlenemez.

22. Müslim erkek; karısı ölmeden veya karısını boşamadan onun kız kardeşiyle *(yani baldızı ile)* evlenemez.

23. Müslime bir kadın, İslâm Dini'ne bağlı olmayan bir erkekle asla evlenemez.

24. Müslim bir erkek, *(bazı şarlarla)* sadece Yahudi ve Hıristiyan bir kadınla evlenebilir. Bu konudaki şart ve ayrıntılar, fıkhın uzmanlık kitaplarında mevcuttur.

Faydalı olması dileğiyle Allah Teâla'dan yardım diliyoruz.

Feriduddin AYDIN

